

Ingrid Legrell Crona

Tel 021-39 15 58

Detaljplan för Gäddeholmsvägen, Västerås

PLANBESKRIVNING

INLEDNING

Handlingar

Detaljplanen består av plankarta med bestämmelser och illustration, planbeskrivning och genomförandebeskrivning.

Syfte och huvuddrag

Planens syfte är att möjliggöra utbyggnad av en ny tillfartsväg till Gäddeholm med anslutning från Stockholmsvägen väster om Irsta.

Planen ska skapa förutsättningar för att på lång sikt bygga Gäddeholmsvägen med fyra körfält även om den initialt endast planeras för två körfält samt separat gång- och cykelväg.

PLANDATA

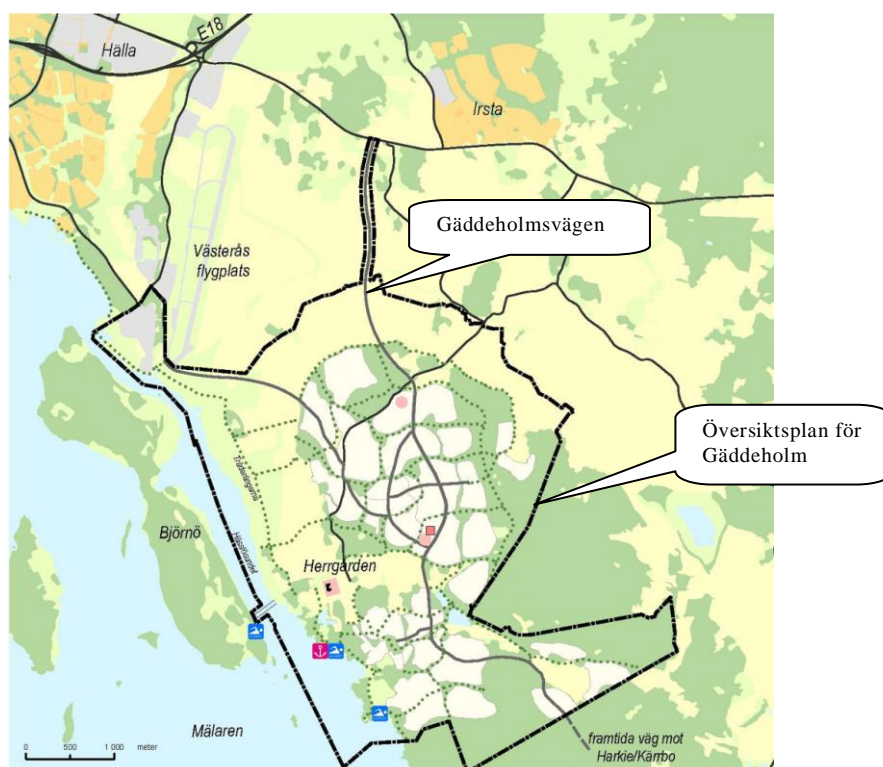
Läge och omfattning

Planområdet är beläget norr om Gäddeholm och sträcker sig mellan Skojarbacken i söder och Stockholmsvägen i norr. Planområdet innefattar endast vägområdet samt anslutande cykelbana. Gäddeholmsvägens totala längd är 3,1 km och den anslutande cykelvägen söder om Stockholmsvägen ca 200 meter. Planområdet är ca 16 ha. Marken på ömse sidor om vägen ska även fortsättningsvis nyttjas för jordbruk och som betesmark.

Markägoförhållanden

Planområdet berör fastigheterna Ullvi 3:640 som ägs av Västerås Stad, Hagbyholm 1:1, Älby 5:1 och Älby 1:1 som är privatägda samt Gäddeholm 2:1 och Limsta 1:1 som ägs av Geddeholms AB. Staden har förvärvat den mark som behövs för genomförande av planen, men fastighetsreglering kan ske först när detaljplanen vunnit laga kraft. Den av staden respektive Geddeholms AB ägda jordbruksmarken är utarrenderad.

För Limstabäcken finns ett dikesföretag genom vilket de markägare som dikesföretaget betjänar gemensamt ansvarar för bäckens skötsel.

Översiktskarta – översiktsplan för Gäddeholm, Öp60

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

För planområdet gäller översiktsplan för Gäddeholm, Öp60, antagen av kommunfullmäktige 2006-03-09 § 51.

Riksintresse

Längst i söder berörs område av riksintresse för kulturmiljövården.

Biotopskydd, strandskydd

För diken samt ett par åkerholmar inom planområdet gäller biotopskyddsbestämmelser enligt miljöbalken 7 kap 11§. För tre större diken gäller strandskydd intill 25 m från dikesren enligt miljöbalken 7 kap 13§.

Detaljplan

Området är inte tidigare detaljplanlagt.

Planuppdrag

Byggnadsnämndens beslutade 2005-12-20§313 att ge stadsbyggnadskontoret i uppdrag att upprätta detaljplan för området.

Planprogram

Planens syfte överensstämmer med översiktsplanen och ett särskilt planprogram har därför inte upprättats.

Behovsbedömning om betydande miljöpåverkan

Planens genomförande kommer att innebära en påverkan på miljön, då jordbruksmark tas i anspråk och då trafiken på vägen kommer att innebära buller i ett tidigare av biltrafik ostört landskapsrum. Planförslaget påverkar inte naturområde med skyddsstatus eller några speciella särdrag i naturen. Inte heller kulturarvet påverkas bortsett

från de fornlämningar som grävs ut. Det finns ingen bostadsbebyggelse i vägens omedelbara närhet som riskerar att bli störd av buller från vägen. Bebyggelsen längs nuvarande väg till Gäddeholm (väg 541) får lägre bullernivåer än idag. Planens genomförande innebär inte att risk för människors hälsa eller för miljön föreligger, eller att någon miljö kvalitetsnorm överskrids.

Planens genomförande bedöms inte ge sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 11§ miljöbalken. En miljöbedömning, med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning, enligt kraven i plan- och bygglagen 5 kap. 18 §, har därför inte upprättats.

I avsnittet Konsekvenser av planens genomförande görs en beskrivning av planens konsekvenser, i enlighet med de riktlinjer som Västerås kommunfullmäktige beslutat. Samråd har skett med länsstyrelsen.

BAKGRUND OCH FÖRÄNDRING

Bakgrund

Översiktsplanen för Gäddeholm visar hur Gäddeholmsområdet öster om Västeråsfjärden kan utvecklas till en ny stadsdel med plats för 5000 bostäder. En tidig utbyggnad av ny väg med anslutning från Stockholmsvägen liksom bra möjligheter att åka kollektivt prioriteras i översiktsplanen.

Vägar och trafik

Gäddeholmsvägen ska bli en av två huvudtillfarter till den nya stadsdelen Gäddeholm och är den tillfart som ska byggas först. När bebyggelsen fått en sådan omfattning att ytterligare kapacitet behövs byggs ytterligare en tillfartsväg söder om flygfältet. Om behov av ytterligare vägkapacitet därefter uppkommer kan Gäddeholmsvägen kompletteras med ytterligare två körfält.

Gäddeholmsvägen byggs i första skedet från Stockholmsvägen i norr fram till väg 541. I takt med att stadsdelen Gäddeholm byggs ut kommer vägen att få en fortsättning söderut och kan på sikt även förlängas mot Harkie - Kärrbo.

Ett högklassigt cykelvägnät som förbinder Gäddeholm med staden är av stor vikt. Cykelbana byggs därför längs Gäddeholmsvägen. Befintlig cykelbana på Stockholmsvägens södra sida förlängs fram till Gäddeholmsvägen.

En ny cykelväg planeras också längs väg 541 från Herrgårdsområdet till Källsta. Den kommer att förbindas med cykelbanan som följer den nya Gäddeholmsvägen.

Mark och vegetation

Planområdet utgörs till största delen av jordbruksmark. I den norra respektive södra delen av planområdet är landskapet storskaligt och brukat. Området närmast söder om Stockholmsvägen är mer småskaligt och används som betesmark för hästar. Allra längst i söder är det kuperad skogsmark.

Vägområdet sluttar mot söder ner till Limstabäcken och sedan uppåt igen. Genom skogpartiet blir det en brant stigning, höjdskillnaden är ca 20 meter mellan åkermarken och korsningen med väg 541.

Geotekniska förhållanden

Geoteknisk undersökning har utförts av Carl Bro AB samhällsbyggnad/Geoteknik 2006-06-07.

Marken består till största delen av lera som närmast markytan övergår i torrskorpele- ra. Lerdjupet ökar längs vägens sträckning från norr till söder. Djupet till fast botten

är som mest 17,5 m. Grundvattenytan ligger mellan 0,7 och 2,4 m under markytan. Förstärkningar kan bli aktuella för att öka bärigheten i ler- och siltjordar. Berget går i dagen, främst i den sydöstra delen av området, men även mot Stockholmsvägen där också morän förekommer.

Förorenad mark

Området utgörs av jordbruksmark och naturmark. Om förorening upptäcks ska miljö- och hälsoskyddsförvaltningen kontaktas.

Hydrologi

Limstabäcken är den huvudsakliga vattenavledningskanalen i området. Under 1900-talet har flera utredningar gjorts beträffande avvattningsförhållandena i flygfältets omgivning. Limstabäcken har breddats och fördjupats för att klara de nya och större flöden som blivit genom att Hässlöbäcken lagts igen.

Strandskydd, biotopskyddsbestämmelser

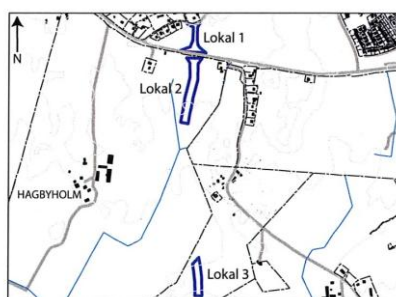
Där vägen korsar Limstabäcken och andra mindre dagvattendiken anläggs trummor under vägytan. På en kortare sträcka förutsätts omläggning av befintligt dike. De större diken omfattas av strandskyddsförordnande enligt miljöbalken 7 kap 13§.

Ansökan om upphävande av strandskyddet görs vid planens utställande. Marken kring vägen odlas och en dispens försvårar således inte allmänhetens tillträde. Förutsättningarna för växt och djurliv påverkas endast marginellt, då trummor anläggs under vägytan så att vattenflödet inte hindras.

För diken och åkerholmar gäller biotopskyddsbestämmelser enligt miljöbalken 7 kap 11§. Ansökan om dispens från biotopskyddsbestämmelserna görs hos länsstyrelsen när vägen är färdigprojekterad så att det klarlagts vilka diken respektive åkerholmar som påverkas av vägbygget.

Fornlämningar

Arkeologisk utredning genomfördes under våren 2006 för hela den föreslagna vägsträckningen. Vid utredningen påträffades tre historiska boplatser (A, B och D och en förhistorisk anläggning: en härd (C). En arkeologisk förundersökning av fornlämningarna RAÄ 441, 442 och 443 (Lokal 1, 2 resp 3 på kartan nedan) genomfördes under hösten 2006.

Resultatet av förundersökningen är att ytterligare antikvariska åtgärder i form av en slutundersökning rekommenderas inom hela lokal 2. Inom lokal tre är en härd undersökt och borttagen och ytterligare antikvariska åtgärder bedöms inte nödvändiga. Även för boplatz D, Fornlämning RAÄ 444, rekommenderas att en förundersökning görs. Länsstyrelsen i Västmanlands län fattar de avgörande besluten kring vilka fortsatta antikvariska åtgärder som krävs

Vägområde

Vägen utformas som en landsväg med öppna vägdiken och utan trädplanteringar och belysning. I området närmast Stockholmsvägen går vägen igenom ett småskaligt beteslandskap som övergår i ett storskaligt jordbrukslandskap. När den närmar sig Gäddeholm går den in i skogen i en relativt brant skärning och möter sedan väg 541 vid Skojarbacken.

Vägen ligger till stor del på bank, som för att inte utgöra ett främmande inslag i landskapsbilden ska vara så låg som är möjligt, dock utformad så att risken för att snö samlas på vägen inte blir för stor. Befintliga trädgångar/åkerholmar ger vägen förankring i landskapet. Vid Skojarbacken i sydost bevaras en skogklädd ridå som naturmark i planen. Befintliga lövträd i skogsbrynet är särskilt bevarandevärda.

Vägområdet innefattar plats för fyra körfält, cykelbana, diken samt en zon om ytterligare fem meter på var sida som ger utrymme för justering av dikesutformning etc i genomförandeskedet. Ingen ny bebyggelse etableras runt vägen. Avsikten är att marken omkring vägen även fortsättningsvis ska brukas/betas på samma sätt som idag. Inledningsvis kommer även den del av vägområdet som är avsett för ett tredje och fjärde körfält att brukas.

Anslutningen vid Stockholmsvägen utformas med en cirkulationsplats. Cirkulationsplatsen utformas så att anslutning av en mindre väg norrut möjliggörs. Härigenom ges förutsättningar att bygga en ny tillfart till bebyggelsen kring Listavägen, vilket ur trafiksäkerhetssynpunkt är önskvärt. Denna tillfart ingår inte i planen och kan göras utan planstöd.

Där vägen når skogen och branten i söder korsar den en befintlig körväg som även i fortsättningen behövs för jordbrukets transporter. Den är också utpekad som ett viktigt rekreativstråk (gång- och cykeltrafik) i översiktsplanen. Terrängförhållandena är sådana att det är möjligt att ge vägen en sådan profil att en planskild passage för jordbruksmaskiner och gång- och cykeltrafik möjliggörs. Planskildhetens läge och utformning studeras vidare i den fortsatta projekteringen. Planskildheten redovisas därmed inte på plankartan, men bedöms vara förenlig med planens syfte.

Planen redovisar utrymme för en gång- och cykelbana på vägens västra sida. Cykelbanan är endast skild från vägen med ett dike. Ur trygghetssynpunkt har det bedömts viktigt att cykelbanan blir belyst. Belysningsarmaturerna placeras på utsidan av cykelbanan för att inte ge störningar för biltrafiken.

Befintlig cykelväg söder om Stockholmsvägen förlängs från nuvarande korsning med Listavägen till planerad cirkulationsplats i korsningen mellan Gäddeholmsvägen och Stockholmsvägen. Befintlig cykelbana på norra sidan av Stockholmsvägen tas därvid bort på motsvarande sträcka.

Kollektivtrafik

Gäddeholmsvägen ger förutsättningar för kollektivtrafikförbindelse mellan Gäddeholm och centrala staden via Hälla.

Friytor

Rekreativområden

Vägen skär längst i söder genom ett skogsområde som i översiktsplanen för Gäddeholm utpekats som värdefullt för rekreation. Rekreativstråket runt höjden korsar vägen. Terrängförhållandena är sådana att en planskild passage är möjlig att bygga. Vägen i övrigt föreslås på odlad/betad mark, dvs mark som inte är allmänt tillgänglig.

Naturmiljö

Planförslaget påverkar inte naturområde med skyddsstatus eller några speciella särdrag i naturen.

STÖRNINGAR

Buller

Bullerberäkningar avseende bullernivåer som alstras från Gäddeholmsvägen när stadsdelen Gäddeholm är fullt utbyggd visar att ekvivalentnivån 55 dB(A) hamnar 76,5 m från vägens mitt. Inom detta bullerutsatta område finns inga bostäder idag och planeras heller inga nya. Beräkningen är gjord med ett flöde på 17500 fordon/dygn, 70 km/h och 10% tung trafik.

Bullerberäkningar har även gjorts för de trafikflöden som motsvarar att vägens kapacitet med två körfält är fullt utnyttjad. I detta fall visar beräkningen, som är gjord med ett flöde på 16000 fordon/dygn, 70 km/h och 10% tung trafik, att ekvivalentnivån 55 dB(A) hamnar 73 meter från vägens mitt.

Utmed nuvarande väg mot Gäddeholm (väg 541) ligger ett antal bostäder som kommer att få lägre bullernivåer än idag när den nya vägen byggs.

Bullerberäkningar som utförts för tre fastigheter längs Stockholmsvägen, mellan Hällamotet och den planerade cirkulationsplatsen vid Lista, visar en ökning av ekvivalentnivån på mellan 3-6 dB(A) till som högst 67dB(A) vid de trafikflöden som beräknas när Gäddeholm är fullt utbyggt. När bullernivåerna överskrider 65dB(A) ska bullerskyddsåtgärder vidtas.

Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft

Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft finns för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar (PM10) och ozon enligt MB 5:1. Kommunal planering ska utföras på så vis att gällande miljö kvalitetsnormer inte överskrids.

Gäddeholmsvägens sträckning genom till stora delar öppna landskapsrum bedöms inte medföra att gällande miljö kvalitetsnormer överskrids inom planområdet.

Skyddsanordningar

I höjd med Älby 5:1 planeras buller/insynsskydd i form av en förhöjning av åkermarken intill vägen på en sträcka av ca 300 m. Förhöjningen görs till 1,5 - 2,5 meter över körbana och med en sådan lutning att den kan brukas till sitt högsta läge. Om det i framtiden blir aktuellt att bygga ytterligare två körfält flyttas skyddsanordningen motsvarande körbanebredd. Skyddsanordningen ligger delvis utanför planområdet.

Risker - farligt gods

Gäddeholmsvägen kommer att utgöra en tvåfältsväg och på lång sikt en fyrfältsväg där hög framkomlighet prioriteras. Den kommer inte att ingå i systemet av farligt godsleder.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Dagvatten

Hantering av dagvatten ska ske på sådant sätt att förorenat dagvatten inte når Mälaren. Vägdiken kommer att gå parallellt med vägen och samla upp det vatten som rinner av asfaltytan. Där vägen korsar Limstabäcken och andra mindre dagvattendiken anläggs trummor under vägytan. Det vatten som samlas i diket utmed vägen kommer

att ledas in i det befintliga vattenavledningssystemet och via detta rinna ut i Mälaren. Vattenavrinningen från vägen bedöms inte påverka flödena i speciellt stor grad. Viktigast för att förhindra översvämningar i området är att bäckar och kanaler rensas så att tillräcklig vattenavrinning alltid kan ske.

EI

Endast de elledningar som krävs för belysning av cykelbanan placeras i anslutning till vägen. Mälarenergi önskar eventuellt samförläggning av vattenledning respektive optorör i samband med byggnation av vägen.

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Jord- och skogsbruk

Vägen skär igenom mark som idag odlas eller betas och innebär ett intrång. I samband med att staden förvärvat mark för vägen har markbyten genomförts så att effekterna i arronderingen ska minimeras. Tillfart till åkrarna är reglerade i avtal. Gäddeholmsvägen korsar befintlig väg, som används för jordbrukets transporter, väster om Limsta gårdscentrum. Terrängförhållandena medger att en planskild passage för traktorer etc kan byggas. Utformning och läge för en sådan passage studeras vidare i den fortsatta projekteringen.

Befintliga diken kommer delvis att täckas för att underlätta brukning av jorden.

Växt- och djurliv

Gäddeholmsvägen kommer som alla större vägar att innebära en barriär i landskapet för växt- och djurlivet.

Kulturmiljö – fornlämningar

Vägen är lokaliserad för att i görligaste mån undvika konflikt med fornlämningar. Arkeologisk utredning har gjorts för hela vägsträckan och arkeologisk förundersökning för tre områden. Resultatet av förundersökningen är att ytterligare antikvariska åtgärder i form av en slutundersökning rekommenderas i området närmast söder om Stockholmsvägen. En förundersökning krävs också inom ett område i vägområdets södra del. Om så erfordras kommer slutundersökning att göras även här.

Även okända fornlämningar är skyddade enligt 2 kap lagen om kulturminnen m.m. (KML). Om en fornlämning påträffas i samband med grävning eller annat arbete ska arbetet omedelbart avbrytas och en anmälan göras till Länsstyrelsen i enlighet med 2 kap 10§ KML

Buller

Gäddeholmsvägen kommer att alstra buller i ett av trafikbuller tidigare ostört landskapsrum. Inom det bullerutsatta området finns inga bostäder idag och planeras heller inga nya. Utmed nuvarande väg mot Gäddeholm (väg 541) ligger ett antal bostäder som kommer att få lägre bullernivåer än idag när den nya vägen byggs.

Bullerberäkningar visar en ökning av ekvivalentnivån på mellan 3-6 dB(A) till som högst 67dB(A) för befintlig bebyggelse utmed Stockholmsvägen vid Klinta och Lista när Gäddeholm är fullt utbyggt. När bullernivåerna överskrider 65dB(A) ska bullerskyddsåtgärder vidtas.

För att ge planmässiga förutsättningar för åtgärder till skydd mot buller och bländning för boende kring Listavägen har ett skyddsområde lagts in i planen norr om

Stockholmsvägen.

Vatten

Förorenat vatten ska inte nå Mälaren. Om det i framtiden upptäcks att det trots allt har blivit en miljöpåverkan föreslås följande åtgärder:

Växter som binder miljögifter planteras utefter diken och kanaler för att rena vattnet innan det når Mälaren.

Så kallade meandrar kan anläggas på lämpligt ställe av bäckarna för att få vattnet att tillbringa längre tid i systemet innan det rinner ut i Hässlösundet.

Hantering av överskottsmassor

Överslagsmässiga bedömningar visar att vägbygget kommer att alstra 15-20 000 m³ matjord och 30 000 m³ övriga massor. Ett omhändertagande av överskottsmassorna i vägens närområde ska eftersträvas.

Ett område utpekats i planen genom att buller/insynsskydd i form av en förhöjning av åkermarken på en sträcka av ca 300 m planeras i höjd med Älby 5:1. Denna yta ligger delvis utanför planområdet och berör inte fornlämningar.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år från den dag planen vinner laga kraft.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Detaljplanen har upprättats av stadsbyggnadskontoret genom arkitekt Ingrid Legrell Crona. Övriga medverkande har varit landskapsarkitekt Gunilla Åkerman från stadsbyggnadskontoret, Jan Törnberg och Helena Kihlén från tekniska nämndens stab samt Göran Johansson från fastighetskontoret. Underlaget till illustrationen är vägutredning gjord av Carl Bro AB.

Stadsbyggnadskontoret

Lennart Gustafsson

Ingrid Legrell Crona